

בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 7646/14

לפני: כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג

העותרים: 1. פלוני
2. הוועד הציבורי נגד עינויים ב

נ ג ד

המשיבים: 1. היועץ המשפטי לממשלה
2. הממונה על המבת"ן
3. ראשת המבת"ן
4. חוקרי שירות הביטחון הכללי שאישרו והשתתפו בחקירתו

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: ג' בשבט התשע"ז (30.01.17)

מזכיר הרכב קלדנית: יאיר שאג
עדן אוחיון

בשם העותרים: עו"ד אפרת ברגמן ספיר; עו"ד חליל זאהר

בשם המשיב: עו"ד אבישי קראוס

פרוטוקול

1
2 כבוד השופט ס' גובראן: אתם קראתם את התגובה של המדינה שעל פיה העתירה הזו מצתה
3 את עצמה כי בינתיים יש החלטה של היועמ"ש לממשלה ואם אתם סבורים שהיא לא לרוחם,
4 אפשר לתקוף אותה בעתירה חדשה.

5
6 עו"ד ספיר: אנחנו מסבירים כיצד אף אחד מהסעדים אותם ביקשנו בעתירה לא קיבל מענה.
7 מדובר בקורבן שעבר איומים קשים על ידי הרשויות. הסעד שאנחנו מבקשים מביהמ"ש הוא
8 להכיר בעינויים שהוא עבר ולמצות את הדין עם המענים.

9

10

1 כבוד השופט נ' סולברג : אם לא תתגברו על החלטת היעומ"ש לממשלה לא תגיעו לשם.

2

3 עו"ד ספיר : אני רוצה להגיד שהחלטה עצמה היא דווקא ממחישה את הבעיות שיש לנו ואת כל
4 מערך ההתייעצויות בשב"כ. אני מבקשת לטעון שבמסגרת הקיימת היום, לעולם חוקר שב"כ לא
5 יועמד לדין.

6

7 כבוד השופט ס' ג'ובראן : כדי לנסות לשנות את המצב מבחינתכם, אם אתם חושבים שאתם
8 צודקים, צריך לתקוף בעתירה נכונה יותר את ההחלטה של היועמ"ש לממשלה שאישר את
9 הפעולות האלה. דלתות ביהמ"ש פתוחות כשתגישו את עתירה נגד החלטת היועמ"ש. אנחנו
10 מדברים מבחינת יעילות.

11

12 עו"ד ספיר : מבחינת יעילות, זו הסיבה שאני רוצה להסביר מדוע לא ניתן להעלות טענת הגנת
13 צורך.

14

15 כבוד השופט ס' ג'ובראן : יש טענות נגד החלטת היועץ? לא תקפתם אותה. זו החלטה חדשה.

16

17 עו"ד ספיר : נכון. אנחנו ידענו שזה המצב שנהיה מצויים בו.

18

19 כבוד השופט ס' ג'ובראן : בינתיים אנחנו במקום חדש משפטית. הזכויות שלכם שמורות, אנחנו
20 לא נכנסים לגוף העתירה. המציאות החדשה מחייבת הגשת עתירה חדשה.

21

22 עו"ד ספיר : אני מבקשת לטעון טענה קודמת לכך. אנחנו פונים לביהמ"ש לא בפעם הראשונה
23 בניסיון לקבל מענה.

24

25 כבוד השופט ס' ג'ובראן : יש לכם רשות לעתור נגד החלטת היועץ עם הנימוקים ואולי עם
26 נימוקים חדשים לאור החלטה חדשה של היועץ.

27

28 עו"ד ספיר : הבעיה מבחינתנו זו הדחיה. אני מוכנה לטעון כבר עכשיו ולתקוף את החלטת
29 היועץ.

30

31 כבוד השופט ס' ג'ובראן : צריך שתוגש עתירה והיועץ יגיב לעתירה. אנחנו לא מכריעים לגוף
32 העתירה. הבעיה היא שיש מציאות חדשה שמחייבת הגשת עתירה חדשה.

33

34 עו"ד ספיר : מה לגבי הסעד השני שאנחנו מבקשים בעתירה, לביטול ההנחיות.

35

36 כבוד השופט יי עמית : אני חושב שבעניין זה כבר ניתן פסק דין. ביהמ"ש התייחס לעניין זה.

37

עו"ד ספיר : אולי כבודו מתכוון לבדיקה המקדמית.

אנחנו בפעם הראשונה תוקפים את החלטות היועמ"ש לממשלה. בעתירה אחרת שעדיין תלויה ועומדת, הראנו את הבעייתיות בהנחיות, אבל לא ביקשנו את הסעד. זו הפעם הראשונה שאנחנו מבקשים את הסעד של ביטול ההנחיות. הפרשנות של היועמ"ש דאז, כבי המשנה לנשיאה רובינשטיין, הן מנוגדות לפס"ד של ביהמ"ש הנכבד זה, והכשירו אישורים לענות. ביהמ"ש זה בפס"ד מ-99 קבע קביעות מפורשות בנוגע להגנת הצורך ומתי הגנת הצורך יכולה לחול. ביהמ"ש הדגיש כי הגנת הצורך חלה רק בדיעבד, במקרים בודדים וחריגים וכי יכולה לעמוד לחוקר, לאחר שהוא יועמד לדין או בהחלטת היועמ"ש לממשלה שלא להעמיד לדין.

מה שקורה בפועל, ההנחיות האלה, מתייעצים מבקשים אישור להשתמש באמצעי חקירה מסוימים. מוצג מצב כאילו ההתייעצות היא רק כדי לפרש את המצב העובדתי של הסיטואציה. להבנתנו, המצב שקורה בפועל, אם זה נראה כמו ברווז והולך כמו ברווז, זה כנראה ברווז. חוקר שבי"כ מתייעץ עם הבכירים ביותר, הוא אכן מקיים את המצב של צורך, זהו היתר לענות. אינני יודעת באיזה אמצעים השתמשו, אבל לכולם ברור שהגורמים המייעצים, פירוש הסיטואציה מוביל לשימוש באמצעים מסוימים, אמצעים שעולים לכדי עינויים. יש לי כתבה שפורסמה בעיתון הארץ בתחילת שבוע שעבר ושם החוקר מספר מה זה מערכת ההתייעצויות.

כבוד השופט סי' ג'ובראן : אנחנו לא נקבל עיתונים. זה לא ישפיע.

עו"ד ספיר : אני רוצה להסביר לביהמ"ש כי זהו היתר להשתמש באמצעים מסוימים. אני לא אגיש אם לא ניתן להגיש. הוא אומר, מבחינת היררכיית האישורים, על החוקר להגיש את האישורים האמורים עד שהוא מגיע למעלה.

כבוד השופט נ' סולברג : חבל שגברתי לא קשורה לדברי ראש ההרכב. אנחנו ביהמ"ש ואנחנו לא מסתמכים על העיתון. יש החלטת היועמ"ש לממשלה, אנחנו לא יכולים לעשות קיצורי דרך. טענותיכם שמורות. צריך להגיש עתירה חדשה, לתקוף את החלטת היועמ"ש לממשלה ולהביע את טענותיכם. הפרסום בעיתון הארץ גובר על החלטת היועמ"ש לממשלה?

עו"ד ספיר : אני מנסה לומר שהטענה לגבי הסעד העקרוני היא טענה מקדמית לטענה מדוע החליט היועמ"ש לממשלה.

כבוד השופט י' עמית : מה אדוני אומר לגבי הראש השני? איפה זה נדון?

עו"ד קראוס : אנחנו התייחסנו לזה ברצינות בתגובה.

כבוד השופט י' עמית : ביהמ"ש אמר משהו לגבי הבקשה לביזיון?

1 עו"ד קראוס: השאלות האלה נבחנו. חברתי העותרת 2, היא מבקשת לעורר את הדבר
 2 הזה במסגרת מספר עתירות וביהמ"ש הנכבד, אך לאחרונה, לפני כמה חודשים, בעתירה
 3 מקבילה בנסיבות קרובות בסיטואציה דומה למקרה פה, ניתנה החלטת יועץ וביהמ"ש
 4 מצא לנכון לדחות. מדובר בבג"ץ, אני אוכל להגיש לביהמ"ש את פסק הדין.
 5 לטעמנו הוא הדין גם כאן.

6 העתירה כאן, ביהמ"ש הזכיר בדיון הקודם שלא מדובר בהחלטה עקרונית, אלא עתירה
 7 קונקרטית ויש החלטה בעניינינו הפרטני של העותר. ההחלטה היא של הדרג הבכיר ביותר.
 8 העתירה מצתה עצמה.

9 אני אוסיף, כמו כתב הטענות האחרון שהוגש מטעם העותרת, הוא משמיע כי למעשה הם
 10 מבקשים לבחון את החלטת היועץ לגופה. אין קיצורי דרך, אין את התשתית הנדרשת. אין
 11 עתירה נגד ההחלטה של היועמ"ש והדבר הזה נמצא בשלב בוסרי לפני ביהמ"ש.
 12 העותרים הגישו לממונים על עניין במשרד המשפטים בקשות לעיון בחומרים שביססו את
 13 החלטת היועמ"ש. לכן, למעשה מדובר בעתירה שאכן מיצתה עצמה.

14
 15 כבוד השופט י' עמית: מה לגבי הראש השני?

16
 17 עו"ד קראוס: יש גם בעתירה הזו, למעשה נגזרו אותן טענות עקרוניות. יש עתירה נוספת
 18 תלויה ועומדת לפני כבודכם בג"ץ 5722-12. ביהמ"ש העיר שמדובר בדברים שלובים
 19 והעתירה היא פרטנית של העותר. הטענות שמורות והמקום היא להגיש את העתירה נגד
 20 החלטת היועמ"ש.

21 עמדת המדינה היא שזו הדרך.

22
 23 כבוד השופט ס' גובראן: תודה.

24
 25 כבוד השופט י' עמית: אדוני אומר שהבג"ץ השני הוא 5722-12. הוא עדיין תלוי ועומד?

26
 27 עו"ד קראוס: כן.

28
 29 עו"ד ספיר: שתי התייחסויות. לגבי בג"ץ 5722-12 אכן התיק תלוי ועומד. לא נתבקש
 30 הסעד של ביטול ההנחיות עצמם ודווקא, ב-2014 נאמר לנו שלא תקפנו את ההנחיות
 31 עצמן.

32

1 באשר לשאלת כב' השי' עמית לבקשת הביזיון, חברי אומר שדחו את טענותינו. פס"ד
2 בבקשת הביזיון צורף לעתירה. אבקש להקריא פסקה אחת ממנו. "אם יש ממש בטענות,
3 הן צריכות להיברר, מצטטת.

4
5 כבוד השופט י' עמית: אתם ציטטתם את זה בתגובה.

6
7 עו"ד ספיר: נכון. יש נהלים, לא לעשות זאת בבקשת ביזיון, אלא בעתירה.

8
9 נדחה למתן פסק דין.